

ลำดับที่ 22.

อำนาจของ ส.ป.ก.ในการนำที่ดินที่ได้จัดซื้อไว้ไปแลกเปลี่ยนกับ
ที่ดินของเอกชน (มาตรา 30 และมาตรา 36 ทวิ แห่งพระราช
บัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 ซึ่งแก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินฯ (ฉบับที่ 3)
พ.ศ.2532)

ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ส.ป.ก.ไม่มีอำนาจนำที่ดินที่ได้จัดซื้อไว้ไปแลกเปลี่ยนกับที่ดิน ส.ป.ก.ไม่มีอำนาจนำที่ดินที่ได้จัดซื้อไว้ไปแลกเปลี่ยนกับที่ดินของเอกชน และถึงจะใช้วิธีซื้อที่ดินของเอกชนโดยเปิดโอกาสให้เอกชนซื้อที่ดินแปลงอื่นของ ส.ป.ก. โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 30 วรรคห้า ก็ไม่อาจกระทำได้เช่นกัน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
รับที่	CP 469
วันที่	15 ก.พ. ๖๓
เวลา	

ที่ นร ๐๖๐๑/๑๙๗

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ท่าช้างวังหน้า กรุงเทพฯ ๖ ๑๐๒๐๐

๑๓

กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓

เรื่อง ทหารเรือเกี่ยวกับอำนาจของ ส.ป.ก. ในการนำที่ดินที่ไ้จัดซื้อไว้ไปแลกเปลี่ยนกับที่ดินของเอกชน

เรียน ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา-ควมมาท ที่ นร ๐๖๐๑/๑๐๓๑๕

ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย มติที่ ๑ เรื่อง อำนาจของ ส.ป.ก. ในการนำที่ดินที่ไ้จัดซื้อไว้ไปแลกเปลี่ยน

กับที่ดินของเอกชน (มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติ

การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ

(ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒)

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดส่งผู้แทนไปชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาซึ่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ทหารเรือ เมื่อ ส.ป.ก. เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามมาตรา ๓๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ แล้ว ส.ป.ก. จะมีอำนาจนำที่ดินที่ไ้จัดซื้อไว้ไปแลกเปลี่ยนกับที่ดินของเอกชนไ้หรือไม่เพียงใด ดังความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๙) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวประกอบกับฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์(ส.ป.ก.) แล้ว เห็นว่า แม้ว่า ส.ป.ก. จะเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ ส.ป.ก. ไ้มาไ้แล้ว แต่ ส.ป.ก. จะต้องใช้ที่ดินดังกล่าวในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเท่านั้น ซึ่งจากหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๓๐ นี้ ส.ป.ก. ไม่มีอำนาจนำที่ดินที่ไ้จัดซื้อไว้ไปแลกเปลี่ยนกับที่ดินของเอกชน และถึงจะใช้วิธีซื้อที่ดินของเอกชน โดยเปิดโอกาสให้เอกชนซื้อที่ดิน

แปลงอื่นของ ส.ป.ก. โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๐ วรรคห้า ก็ไม่อาจจะทำได้เช่นกัน เพราะข้อเท็จจริงตามกรณีนี้ปรากฏว่าเอกชนประสงค์จะไต่ที่ดินไว้เป็นที่ทำกิน มิได้ไต่ที่ดินสำหรับกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน ดังที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๓๐ วรรคห้า

รายละเอียดของความเห็นปรากฏตามบันทึกที่ไต่เสนอมาพร้อมกับหนังสือนี้ และในการพิจารณาเรื่องนี้ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์(ส.ป.ก.) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายทัณฑพล เจียมวิจิตร)

กรรมการร่างกฎหมายประจำ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานเลขาธิการกรม

โทร. ๒๒๒๐๒๐๖ - ๕

บันทึก

เรื่อง อำนาจของ ส.ป.ก. ในการนำที่ดินที่ได้จัดซื้อไว้ไปแลกเปลี่ยนกับที่ดินของเอกชน
(มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒)

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม(ส.ป.ก.) ได้มีหนังสือ ที่ กษ ๑๒๐๔/๓๕๔๐ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๓๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อปัญหาว่า เมื่อ ส.ป.ก. เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามมาตรา ๓๖ ทวิ(๑) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ แล้ว ส.ป.ก. จะมีอำนาจนำที่ดินที่ได้จัดซื้อไว้ไปแลกเปลี่ยนกับที่ดินของเอกชนหรือไม่ เพียงใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๙) ได้พิจารณาปัญหา ดังกล่าวประกอบกับฟังคำชี้แจงของนายแทนกร ทรายวง เกษตรและสหกรณ์(ส.ป.ก.) แล้ว นายแทน ส.ป.ก. ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ปัญหาที่หารือนี้เกิดขึ้นเนื่องจาก ส.ป.ก. ได้ดำเนินการจัดทำถนนใน เขตปฏิรูปที่ดินอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีการทำถนนผ่านที่ดินของเอกชน

(๑) พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒

มาตรา ๓๖ ทวิ บรรดาที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ใด ๆ ที่ ส.ป.ก. ได้มา ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือได้มาโดยประการอื่นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม ไม่ให้ถือว่าเป็นที่ราชพัสดุ และให้ ส.ป.ก. เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์เพื่อใช้ในการปฏิรูป ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ในพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายที่ดินมีอำนาจออกหนังสือแสดงสิทธิ ในที่ดินเกี่ยวกับที่ดินของ ส.ป.ก. ตามวรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ตามที่ ส.ป.ก. ร้องขอ

และ ส.ป.ก. ไม่สามารถเจรจาจัดซื้อที่ดินดังกล่าวได้ เนื่องจากราษฎรไม่ยอมขาย แต่ประสงค์
จะขอแลกเปลี่ยนกับที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้จัดซื้อไว้แล้ว เพื่อใช้เป็นที่ทำกินต่อไป จึงมีปัญหาวา
ในกรณีนี้ ส.ป.ก. จะมีอำนาจนำที่ดินที่ได้จัดซื้อไว้ไปแลกเปลี่ยนกับที่ดินของเอกชนใดหรือไม่ เพียงใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) พิจารณาแล้ว เห็นว่า
การที่มาตรา ๓๖ ทวิ^(๒) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๔
ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ บัญญัติว่า บรรดาที่ดินหรือ
อสังหาริมทรัพย์ใด ๆ ที่ ส.ป.ก. ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้ หรือได้มาโดยประการอื่นที่มีวัตถุประสงค์
เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ไม่ถือว่าเป็นที่ราชพัสดุ และให้ ส.ป.ก.
เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์เพื่อใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม นั้น หมายความว่า เมื่อ ส.ป.ก.
จะเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวก็ตาม แต่ ส.ป.ก. ต้องใช้ที่ดินเหล่านั้นในการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรมเท่านั้น

การใช้ที่ดินในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น เมื่อพิจารณานิยามคำว่า
"การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม" ตามมาตรา ๔^(๓) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อ

(๒) โปรดดูเชิงอรรถ (๑) หน้า ๑

(๓) พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๔

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

"การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม" หมายความว่า การปรับปรุงเกี่ยวกับ
สิทธิและการถือครองในที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมตลอดถึงการจัดที่อยู่อาศัยในที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น
โดยรัฐนำที่ดินของรัฐหรือที่ดินที่รัฐจัดซื้อหรือเวนคืนจากเจ้าของที่ดินซึ่งมิได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้น
ด้วยตนเองหรือมีที่ดินเกินสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินของตนเองหรือ
เกษตรกรที่มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพและดามันเกษตรกรได้เช่าซื้อ เช่า หรือ
เช่าทำประโยชน์ โดยรัฐให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาอาชีพเกษตรกร การปรับปรุงทรัพยากร
และปัจจัยการผลิต ตลอดจนการผลิตและการจำหน่ายให้เกิดผลดียิ่งขึ้น

เกษตรกรรมมาแล้ว จะเห็นได้ว่า การใช้ที่ดินของ เป็นการใช้เพื่อการปรับปรุง เกี่ยวกับสิทธิและ การถือครองในที่ดิน รวมทั้งการจัดที่อยู่อาศัยในที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น โดยรัฐเป็นผู้นำที่ดิน ของรัฐ หรือที่ดินที่รัฐจัดซื้อหรือเวนคืนมาจัดให้แก่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร สำหรับการ จัดที่ดินที่ ส.ป.ก. ไคมานั้น ส.ป.ก. ต้องดำเนินการจัดตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐ (๔)

(๔) พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒

มาตรา ๓๐ บรรดาที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ที่ ส.ป.ก. ไคมา ให้ ส.ป.ก. มีอำนาจจัดให้เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ กำหนด ทั้งนี้ ตามขนาดการถือครองในที่ดินดังกล่าวต่อไปนี้

(๑) จำนวนที่ดินไม่เกินห้าสิบไร่ สำหรับเกษตรกรและบุคคลในครอบครัว เดียวกัน ซึ่งประกอบเกษตรกรรมอย่างอื่นนอกจากเกษตรกรรมเลี้ยงสัตว์ใหญ่ตาม (๒)

(๒) จำนวนที่ดินไม่เกินหนึ่งร้อยไร่ สำหรับเกษตรกรและบุคคลในครอบครัว เดียวกัน ซึ่งประกอบเกษตรกรรมเลี้ยงสัตว์ใหญ่ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง เกษตรและ สหกรณ์ประกาศกำหนด

(๓) จำนวนที่ดินที่คณะกรรมการเห็นสมควร สำหรับสถาบันเกษตรกร ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงประเภทและลักษณะการดำเนินงานของสถาบันเกษตรกรรมนั้น ๆ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นการจัดให้เกษตรกร และเป็นที่ดิน ที่คณะกรรมการกำหนดมิให้มีการโอนสิทธิในที่ดิน ก็ให้จัดให้เกษตรกรเขา ในกรณีอื่นให้จัดให้ เกษตรกรเขาหรือเขาซื้อตามที่ดินที่เกษตรกรแสดงความจำนง ถ้าเป็นการจัดให้สถาบันเกษตรกร ให้จัดให้สถาบันเกษตรกรเขา

บรรดาที่ดินที่ ส.ป.ก. ไคมา ถ้าเป็นที่ดินของรัฐและมีเกษตรกรถือครองอยู่ แล้วเกินจำนวนที่กำหนดในวรรคหนึ่งก่อนเวลาที่คณะกรรมการกำหนด เมื่อเกษตรกรดังกล่าวยื่น คำร้องและยินยอมชำระค่าเช่าหรือค่าชดเชยที่ดินในอัตราหรือจำนวนที่เพิ่มขึ้นตามที่คณะกรรมการ กำหนด สำหรับที่ดินส่วนที่เกินตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการจัดที่ดินให้เกษตรกรเขาหรือจัดให้ (มีตอนหน้าถัดไป)

แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒

ในกรณีที่ว่า ส.ป.ก.มีอำนาจหน้าที่ที่ดินที่ได้จัดซื้อไว้ไปแลกเปลี่ยนกับที่ดินของเอกชนใดหรือไม่ นั้น เห็นว่า ส.ป.ก.ไม่มีอำนาจกระทำเช่นนั้นได้ เพราะตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง(๕) ในกรณีเป็นการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร จะทำได้แต่โดยวิธี

(ต่อจากเชิงอรรถ (๔) หน้า ๓)

แล้วแต่กรณี ตามจำนวนที่ดินเกษตรกรถือครองได้ แต่เมื่อรวมกันแล้วต้องไม่เกินหนึ่งร้อยไร่ ในการกำหนดอัตราค่าเช่าหรือค่าชดเชยที่ดินดังกล่าวต้องคำนึงถึงระยะเวลาและวิธีการที่เกษตรกรได้ที่ดินนั้นมา ความสามารถในการทำประโยชน์ ประเภทของเกษตรกรรม และการทำประโยชน์ที่ดินแล้วในที่ดินนั้น

ในการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกรตามวรรคสาม ถ้าเกษตรกรได้เช่าครอบครองที่ดินดังกล่าวก่อน พ.ศ. ๒๕๑๐ ให้เรียกเก็บเฉพาะค่าธรรมเนียมในการโอนและรังวัดและค่าปรับปรุงพื้นที่ที่ดินที่ ส.ป.ก.ดำเนินการให้ตามจำนวนที่ดินคณะกรรมการกำหนดเฉพาะส่วนที่ไม่เกินห้าสิบไร่

นอกจากการจัดที่ดินให้แก่บุคคลตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้ ส.ป.ก.มีอำนาจจัดที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ให้แก่บุคคลใดเขา เขาซื้อ ซื้อ หรือเช่าทำประโยชน์ เพื่อใช้สำหรับกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาได้ ทั้งนี้ ตามขนาดการถือครองในที่ดินที่คณะกรรมการเห็นสมควร ซึ่งต้องไม่เกินห้าสิบไร่ ส่วนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการอนุญาตหรือการให้ผู้อื่นได้รับอนุญาตถือปฏิบัติให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

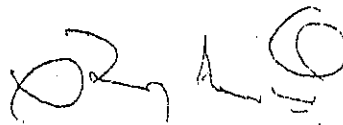
การจัดที่ดินให้เขาหรือเขาซื้อตามมาตรา ๓ ไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการเช่าหรือเขาซื้อ และสิทธิการเช่าหรือเขาซื้อดังกล่าวจะโอนแก่กันได้หรือตกทอดทางมรดกได้เฉพาะตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

(๕) โปรดดูเชิงอรรถ (๔) หน้า ๓

๕

การเช่าหรือเช่าซื้อเท่านั้น ส่วนกรณีที่เป็นการจัดที่ดินให้แก่บุคคลอื่นตามมาตรา ๓๐ วรรคห้า (๖) ส.ป.ก. ก็เพียงแต่มีอำนาจจัดให้บุคคลอื่นนั้นเช่า เช่าซื้อ ซื้อ หรือเช่าทำประโยชน์ เพื่อใช้สำหรับกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยไม่มีอำนาจนำที่ดินที่ ส.ป.ก. ใดมาไปแลกเปลี่ยนกับที่ดินของเอกชน และถึงแม้ว่า ส.ป.ก. จะใช้วิธีซื้อที่ดินของเอกชนโดยเปิดโอกาสให้เอกชนซื้อที่ดินแปลงอื่นของ ส.ป.ก. ก็ไม่อาจกระทำได้ เพราะที่ดินที่บุคคลใดซื้อตามมาตรา ๓๐ วรรคห้า นั้นต้องใช้สำหรับกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศกำหนด แต่ขอเท็จจริงปรากฏว่าเอกชนรายนี้ประสงค์จะได้ที่ดินไว้เป็นที่ทำกิน ดังนั้น การใช้วิธีการดังกล่าวมานี้ก็ไม่อาจกระทำได้เช่นกัน

สรุปแล้วเห็นว่า ในกรณีนี้ ส.ป.ก. ไม่มีอำนาจนำที่ดินที่ได้จัดซื้อไว้เพื่อใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไปแลกเปลี่ยนกับที่ดินของเอกชนได้

(นายวัฒนา รตนวิจิตร)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓

สำเนา

ที่ กอ 1204/ ๗.85/๐

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ 10200

พฤษภาคม 2532

เรื่อง ทารือเกี่ยวกับอำนาจของ ส.ป.ก.ในการนำที่ดินที่ได้จัดซื้อไปแลกเปลี่ยนกับที่ดิน
ของเอกชน

เรียน เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิ่งที่ส่งมาด้วย พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2519 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2532 รวม 1 เล่ม

ด้วยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้ดำเนินการแก้ไข
เพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ซึ่งเรียกว่า พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2532 ซึ่งข้อความตามมาตรา 36 ตรี บัญญัติว่า บรรดาที่ดิน
หรืออสังหาริมทรัพย์ใด ๆ ที่ ส.ป.ก.ได้มาจากพระราชบัญญัตินี้ หรือได้มาโดยประการอื่น ที่มี
วัตถุประสงค์ เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ไม่ให้ถือว่าเป็นที่ราชพัสดุ และ
ให้ ส.ป.ก.เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์เพื่อใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ส.ป.ก.ใคร่ขอทราบว่า เมื่อ ส.ป.ก.เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินแล้ว ส.ป.ก.จะมี
อำนาจนำที่ดินที่ได้จัดซื้อไปแลกเปลี่ยนกับที่ดินเอกชนได้หรือไม่เพียงใด

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายป๋วยทงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา)
เลขาธิการ
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กองนิติการ

โทร. 2814515

ศศิธร หิมพ/พาน

ร่าง

ตรวจ

ที่ กษ 1204/9/63

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ 10200

๔6 ธันวาคม 2531

เรื่อง ขอรื้อเกี่ยวกับอำนาจของ ส.ป.ก. ในการนำที่ดินที่ได้จัดซื้อไว้ไปแลกเปลี่ยน
กับที่ดินของเอกชน

เรียน เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518
 2. กฎกระทรวงฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
ที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518
 3. สำเนาหนังสือกระทรวงการคลังที่ กค 0407/22637 ลงวันที่ 6
พฤษภาคม 2531
 4. สำเนาหนังสือมอบอำนาจฉบับลงวันที่ 6 มีนาคม 2522
 5. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2521 ส่วนที่ 3

ด้วยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปที่ดินตามความในมาตรา 4 แห่งพระ-
ราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 จึงได้ดำเนินการตามโครงการพัฒนา
เกษตรชลประทานลุ่มน้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันตก อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ซึ่งตามโครงการจำเป็นต้องทำการก่อสร้างเขื่อนกั้นน้ำโดยมีแนวก่อสร้างที่จำเป็นต้องดำเนินการ
ผ่านในที่ดินของราษฎร และ ส.ป.ก. ไม่สามารถเจรจาจัดซื้อได้ เนื่องจากราษฎรไม่ยินยอม
ขาย แต่ประสงค์จะขอแลกเปลี่ยนกับที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้จัดซื้อไว้แล้วเป็นการทิ้งแปลงหรือแต่
เฉพาะบางส่วน และโดยที่ราษฎรบางรายได้ยินยอม ส.ป.ก. จึงได้เข้าดำเนินการก่อสร้าง

/ ไปก่อน

ไปก่อนบ้างแล้ว เนื่องจากเป็นหน้าที่ที่ ส.ป.ก. จะต้องดำเนินการให้ความช่วยเหลือ ในการพัฒนาอาชีพและปรับปรุงปัจจัยการผลิตและทรัพยากรให้เกิดผลดียิ่งขึ้นแก่เกษตรกร ในพื้นที่โครงการในการประกอบ เกษตรกรรมอันเป็นส่วนหนึ่งตามวัตถุประสงค์ในการปฏิรูป ที่ดินเพื่อเกษตรกร ซึ่งหากไม่อาจทำการแลกเปลี่ยนได้ โครงการไม่สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ส.ป.ก. จะต้องปรับที่ดินให้คืนสภาพเดิมอันจะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งในส่วนของทางราชการ และประโยชน์ที่ราษฎรส่วนใหญ่ซึ่งเป็นเกษตรกรจะได้รับจากโครงการ

ในเรื่องนี้ ส.ป.ก. ได้แจ้งไปยังกระทรวงการคลังเกี่ยวกับการจะดำเนินการ แลกเปลี่ยนที่ดินดังกล่าว ตามความในข้อ 2 บรรค 2 และข้อ 5 ของกฎกระทรวงฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. 2518 เนื่องจากเป็นที่ราชพัสดุ ซึ่งกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ ซึ่งต่อมากระทรวงการคลังได้มีหนังสือแจ้งเกี่ยวกับ กรณีนี้ว่า การนำที่ดินราชพัสดุไปแลกเปลี่ยนกับที่ดินเอกชนนั้น ส.ป.ก. จะต้องพิจารณาการ ให้เป็นไปและถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร และ ส.ป.ก. สามารถ ดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมได้โดยอาศัยหนังสือมอบอำนาจ ฉบับลงวันที่ 6 มีนาคม 2522

แต่โดยที่พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร พ.ศ. 2518 มาตรา 30 ใ้ระบุกรณีการดำเนินการเกี่ยวกับที่ดินที่ได้จัดซื้อหรือเวนคืนไว้แต่เพียงว่า ถ้าเป็นที่ดินที่ได้มา โดยการจัดซื้อหรือเวนคืน คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรจะให้เกษตรกรหรือสถาบัน เกษตรกรเช่าระยะยาวหรือเช่าซื้อตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตามหลักเกณฑ์ที่ระบุไว้ เท่านั้น กรณีจึงมีปัญหาที่ ส.ป.ก. ใครขอเรียนหารือเกี่ยวกับอำนาจของ ส.ป.ก. ในอันที่จะ ดำเนินการเกี่ยวกับที่ดินที่ได้จัดซื้อหรือเวนคืนว่า ส.ป.ก. จะมีอำนาจนำที่ดินดังกล่าวไปทำการ

/ แลกเปลี่ยน

แลกเปลี่ยนกับที่ดินของเอกชนหรือทำการอย่างอื่น ตามกฎกระทรวงฉบับที่ 5 ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติการเช่าที่ดิน พ.ศ. 2518 ประกอบหนังสือมอบอำนาจของกระทรวงการคลังฉบับข้างต้นได้หรือไม่เพียงใด ทั้งนี้ โดยถือวิธีปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2521 ส่วนที่ 3 ว่าด้วยการแลกเปลี่ยน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา โดย ส.ป.ก. ขอขอมอบหมายให้นายไพระ เกษ โรจนะลิวิ หัวหน้าฝ่ายนิติกรรมและสัญญา กองนิติการ และนายประทีป มะลิสสุวรรณ นิติกร 6 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นผู้ประสานงานในเรื่องนี้ หวังว่าคงได้รับความกรุณา เช่นเคย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายปติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา)

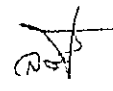
เลขาธิการ
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กองนิติการ

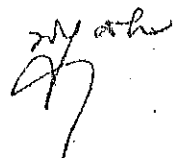
โทร. 2814515

(นายประทีป มะลิสสุวรรณ)

หัวหน้าฝ่ายนิติกรรมและสัญญา
รักษาการแทนผู้อำนวยการกองนิติการ

ลักษณะ พิมพ์/ ทาน

 ว่าง

 ทรวง